

INNSPILL TIL FORSVARSKOMMISJONEN 5. desember 2022

v. Susanne Urban, styremedlem Internasjonal kvinneliga for fred og frihet, IKFF-Bergen

Forsvarskommisjonen skal vurdere hvilke mulige sikkerhets- og forsvarspolitiske veivalg og prioriteringer Norge kan ta for best å ivareta norsk sikkerhet i et 10-20 års perspektiv. Kommisjonen skal synliggjøre hvilke konsekvenser dette bør ha for den videre utviklingen av forsvaret i Norge. Det heter videre i mandatet at «Det forventes av Norge at vi ivaretar internasjonal sikkerhet og stabilitet.»

Kort oppsummert: Verden trenger brød, ikke bomber. VI trenger FRED! FOR KLIMA OG MILJØ. FRED! FOR MATSIKKERHET.

De fire tiltakene nedenfor støtter opp om samarbeidsånden i FN-pakten og i FNs arbeid. Vi ber om at Norge prioriterer FNs vei til fred framfor NATOs vei til mer opprustning og krig.

Forsvarskommisjonen anbefales følgende tiltak for å styrke norsk sikkerhet på mellomlang sikt i sin NOU (Norges Offentlige Utredning):

1• Om-rustning for klima og miljø, for å sikre stabilitet trengs klima-handling, matsikkerhet og sosial rettferdighet. Da må vi endre vårt våpenbaserte sikkerhetsbegrep – til klima-og miljø-sikkerhet. Vi trenger en omdisponering av ressurser fra krig og militarisme – til fred, utvikling og miljø. Enhver krig og alt av våpenproduksjon, våpentesting og krigsøvelser er *miljøkriminalitet* av verste slag. Det er et paradoks at militærsektoren, som skal ivareta menneskelig sikkerhet, ødelegger livsgrunnet for kommende generasjoner. Vi trenger et forsvar som beskytter oss mot det som virkelig truer - det er klimakaos, den store felles *hyper-trusselen*.

2• Gi fred et budsjett: Skape sikkerhet gjennom betydelig mer ressurser til fredsbygging, diplomati, samarbeid og ikkevoldelig konfliktløsning. Vi trenger mer ressurser til fredsarbeid, både på grasrotnivå men spesielt sentralt, der politiske beslutninger blir tatt. Norge var det første landet i verden til å etablere et miljøverndepartement. Nå trengs et FREDSDEPARTEMENT, for å samle kunnskap, ressurser og fagmiljø. Også tråden om et NEDRUSTNINGSUTVALG bør tas opp igjen: Norge hadde et nedrustningsutvalg med et meget godt sett av mandater opprettet ved kgl. resolusjon i 1961. Fredsforkjemperen Berit Ås, mottager av det svenske folkets fredspris i 2020, var med-initiativtaker til nedrustningsutvalget, inspirert av den norskfødte kvekeren Elise Boulding. Nedrustningsutvalget var aktivt fram til 2013.

3• Ta avstand fra førstebruk av atomvåpen. De skandinaviske land kan påvirke USA og Nato: Dersom Sverige og Finland blir medlem av Nato vil et viktig steg være, om et samstemt Norden i Nato ble enige om å skrive under på FNs forbud mot atomvåpen, som Sverige støttet allerede i 2017. Rapporten «Nato, Norge og Kjernevåpen», legger fram solid argumentasjonen for at en signering av atomvåpenforbudet ikke er i strid med et NATO-medlemskap (november 2020 v/ Cecilie Hellestveit og Kjølvs Egeland). Et samstemt Nato-Norden som støtter forbudstraktaten vil kunne bidra til et betydelig press på Nato for en ny nei-til-førstebruk-doktrine.

4• Etablere Norden og Arktis som atomvåpenfrie soner vil være et tydelig nordisk fredsinitiativ for å beskytte verden mot atomkrig.

Fredsperspektivet må stå sentralt i planer for å forsvare Norge og bygge verdensfred.

Forsvarsplanlegging for å trygge Norge og verden de kommende 10-år må omfatte satsning på fredsarbeid. Det betyr samarbeid på tvers av landegrensene for å løse konflikter mellom folk, grupper, land, og geopolitisk. Det vanlige er jo at vi mennesker lærer å forsvare oss fra vi er små ved å øve oss på å løse uenigheter og konflikter før de vokser oss over hodet og vi ikke ser annen utvei enn å rømme eller å gå til angrep/ krige enten fysisk og eller psykisk med utestenging, latterliggjøring, dehumanisering mv. Dette perspektivet kan virke vel enkelt, men er likevel helt sentralt. Det forteller at forsvar og trygghet for oss mennesker først og fremst handler om å løse problem og konflikter med fredelige midler.